

**w
a
n
d
e
n
e
r
e
n**

in

Koning Kyriëpad

**H
o
o
r
-
o
o
k
-
o
o
k**

Copyright 2015
Stichting "t Loons Heem"
Niets van deze uitgave mag
geheel of gedeeltelijk zonder
toestemming vermenigvuldigd
of gepubliceerd worden. ©

Prijs: €1,50

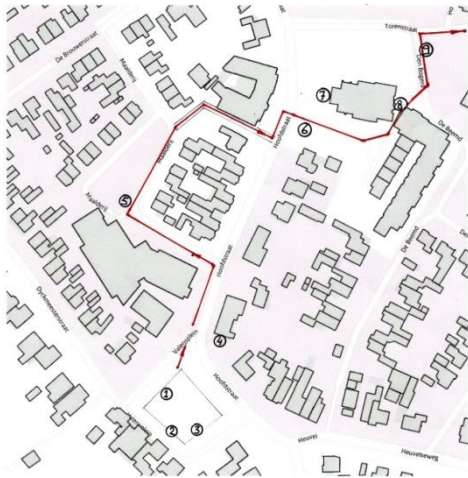

Startpunt bij “het Dorpshuis” op het Valensplein.

Parkeergelegenheid rondom het plein.

De route voert langs het merendeel van de bezienswaardigheden van Hoogeloon.

Route volgt knooppunten. Afwijkingen hiervan worden vermeldt.

Rond het Valensplein staan de bezienswaardigheden 1 tot en met 3

1. “Dorpshuis”

Bij de reconstructie van het Valensplein in 2012-2013 gerealiseerd

2. Dorpspomp met Koning Kyrië

Volgens de talloze, vaak zeer oude, volksverhalen was Kyrië de koning van de Kempische kabouters. Gezeten boven op de dorpspomp houdt hij nu toezicht op al hetgeen zich in het dorp afspeelt en waakt hij over de goede Loonse waarden van goedheid, gemoedelijkheid en hulpvaardigheid.

3. Oorlogsmonument Valensplein

Op het Valensplein staat een monument ter herdenking van een aantal gevallen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Herdacht worden de uit Hoogeloon afkomstige Jan Goossens en Jan Balduk, die als soldaten voor hun vaderland sneuvelden tijdens de begin dagen van de Tweede Wereldoorlog. Daarnaast is het monument ter ere van een Engelse soldaat die in Hoogeloon sneuvelde tijdens de bevrijding en voor vier bemanningsleden van een in september 1944 in de Wagenbroeken neergestort vliegtuig.

4. Hoofdstraat 42

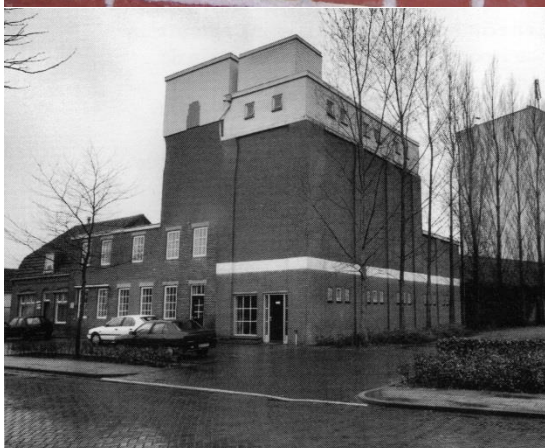
Dit monumentale herenhuis uit 1742 is in het begin van de vorige eeuw verbouwd tot boerderij met winkel. Oorspronkelijk moet het een van de voornaamste huizen van het dorp zijn geweest. Het zou zelfs zijn omringd door een gracht. In 2000 is het pand geheel gerestaureerd.

Bord ingang anloop volgen = Maalderij

5. Monument plan Coppens.

Monument dat herinnert aan het voormalig gebruik van het gebied. Op deze plaats stond de mengvoederfabriek van Coppens, tegenwoordig Coppens Diervoeding geheten en nu gevestigd in Helmond. Naast de mengvoederfabriek stond de vroegere lagere school met het Aloysiusbeeld. Zie punt 8

Maalderijvolgen, daarna Meester van de Borne pad volgen. Hoofdstraat oversteken en Harrie Beexpad volgen

6. Monument oude gemeente

De voormalige gemeente Hoogeloon c.a., bestaande uit Hoogeloon, Hapert en Casteren, ontleende haar naam aan het kerkdorp Hoogeloon. Daar stond vroeger ook het gemeentehuis (zie monument 23) totdat het in de jaren zestig van de vorige eeuw verhuisde naar Hapert. Het monument is ontworpen om te herinneren aan het verleden en vooruit te zien naar de toekomst.

7. R.K. St. Pancratiuskerk

De kerk, gebouwd in 1925, heeft een kerkorgel dat in 1871 voor de oude kerk werd vervaardigd door de orgelbouwer Gradussen uit Winssen. De kerk wordt ook wel de kathedraal van de Kempen genoemd. In de kerk bevindt zich onder andere de Pancratiuskapel welke tot stand kwam tijdens het pastoraat van Pastoor Kerssemakers.

8. St. Aloysiusbeeld.

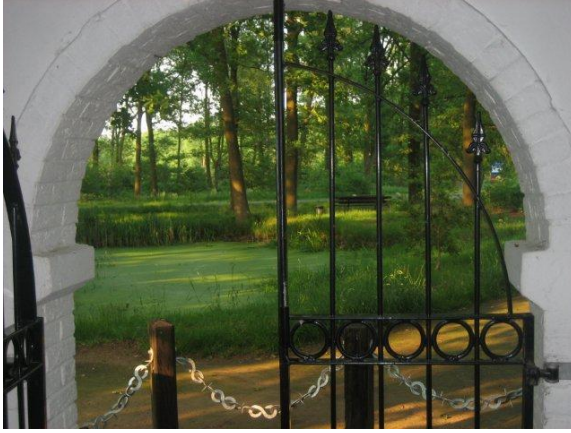
Dit beeld sierde vanaf 1922 tot aan de afbraak in 1988 de voorgevel van het lagere school gebouw aan de Hoofdstraat. Op 4 april 1997 werd het beeld onthuld op de huidige plek.

Nu de straat oversteken en het voetpad volgen richting Torenstraat. Daar vind u rechts:

9. Monument 'De wassende vrouw'

Ter gelegenheid van haar 25-jarig bestaan schonk de Woningbouwvereniging Hoogeloon c.a. in 1994 dit bronzen beeld aan de Hoogeloonse gemeenschap. De tekst bij het beeld luidt: 'Oost West Thuis Best. Woningbouwver. Hoogeloon ca. 1969-1994'. Dit beeld staat op de hoek Den Bogerd - Torenstraat.

Staande voor de toegang tot de kapel rechts langs de poel naar de verharde weg
Op de Hoek staat:

12. Een informatiebord over de opgravingen . Staand voor dit bord heeft u uitzicht over de akker waar ooit de Romeinse Villa stond.

12a. Romeinse villa

Langs de Hoogcasterseweg zijn in de tachtiger jaren op de Kerkakkers de fundamenteën blootgelegd van een Romeinse villa. Het was een rechthoekig gebouw uit de 2^e eeuw na Chr. met een afmeting van 50 bij 20 meter. De opgravingen werden

uitgevoerd gedurende in totaal 60 weken verspreid over de jaren 1980-1987 door een team onder leiding van drs. J. Slofstra van de Vrije Universiteit van Amsterdam. Naast de villa werden verschillende ook oudere inheemse woningen opgegraven. Alles bij elkaar een complete nederzetting die in gebruik was van de 1^e tot in de 3^e eeuw na Christus en waarvan de bewoners waarschijnlijk leefden van de landbouw en de opbrengst van de winning van ijzer.

Nu de Hoef oversteken en voetpad langs het weiland volgen .

13. Bord vermeld de reconstructie van de Kaboutersberg welke geopend werd op 20 november 2012.
Kaboutersberg ligt verder op de route.

We volgen de harde weg (Koebosakkers) tot de ingang van het Koebos.

14 : De Kaboutersberg Hoogeloon

(Op de foto de reconstructie.)

De Kaboutersberg, gelegen aan de Noord-Oost zijde van het Koebos, was voordat hij werd afgegraven, een Romeinse graf-heuvel van 20 meter doorsnede en 4 meter hoog. De plek van de Kaboutersberg was de begraafplaats van een Romeinse familie. Met name van de Romeinse Landheer, die de nabij gelegen Romeinse Villa bewoonde.

Het terrein was al eerder als begraafplaats (urnenveld) gebruikt.

De heuvel is in de loop der jaren afgegraven in het kader van het gebruik van de grond voor de landbouw. In 1827 werden er reeds Romeinse kruiken, schoteltjes, kommetjes, een olielampje, 3 bronzen munten en resten van Romeins bouw materiaal gevonden. Gezien alle vondsten bij de kaboutersberg en omgeving is de Kaboutersberg een interessant object geworden voor de archeologen.

De Kaboutersberg werd ook wel Witte Wijvenberg genoemd. Er bestaan veel spook- en kabouter verhalen over. (Kabouter Koning Kyrië). Deze leven nog steeds onder de bevolking van de streek, want ook in de buurdorpen heeft men nadrukkelijk aandacht geschonken aan de Kempische kabouters en hun verhalen.

15. Bij opgravingen in het beekdal van de Kleine Beerze in Hoogeloon zijn in 2009 10 bijlen uit de Bronstijd gevonden. De 3500 jaar oude bijlen vormen een bijzondere vondst, die uniek mag worden genoemd. Op een kleine vierkante meter werden de 10 bijlen gevonden door archeologen van adviesbureau RAAP. De bijlen hebben vooral historische waarde.

In de omgeving van de Kleine Beerze werden eerder al sporen van een Romeinse brug en villa gevonden. Ook lag er een ommuurde grafheuvel in de buurt, de kaboutersberg genoemd.

Ter herinnering aan de vondst van de bijen is in Juli 2010 dit kunstwerk van de Bladelse kunstenaar Huub de Kort geplaatst in een paddenpoel.

Deze houten brug bij de Kleine Beerze oversteken.

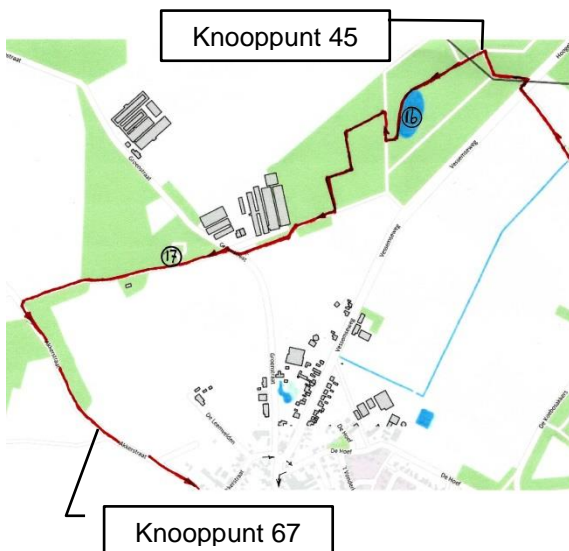
Waterloop volgen, bij hek met pijl, linksaf.
Bij de stalen brug over de Kleine Beerze
wederom oversteken.

Hier mondt de Panrijt (waterloop) uit in
de Kleine beerze. De Panrijt is hier ook
verbreed om een overstromingsgebied te
creëren.

Duiker in de Panrijt waar deze onder de
Koebosakkers door gaat.
Na het verlaten van het
reconstructiegebied gaan we rechtsaf om
de route te vervolgen.(naar
knooppunt45)

Aangekomen bij knooppunt 45 vervolgen we de route richting knooppunt 67

(opm.: foto knooppunt genomen tegen de looprichting in ivm zichtbaarheid)

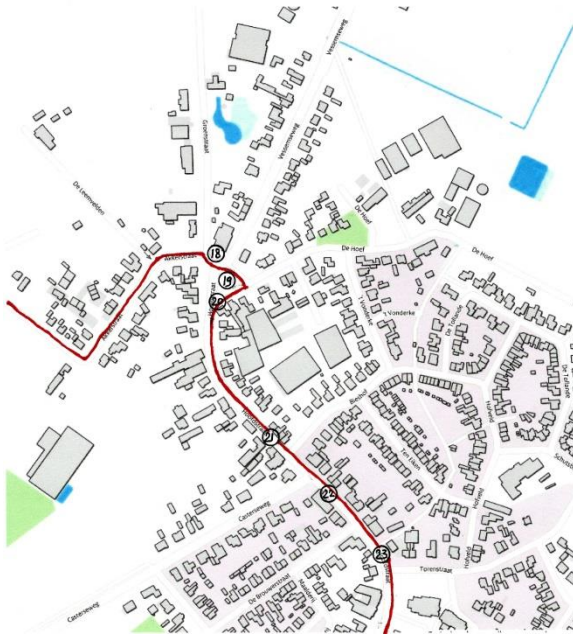
16. Landschapspas Vessemseweg
Deze plas is ontstaan door zandwinning voor de aanleg van wegen in het kader van de ruilverkaveling.

17. Grafheuvel de Zwarte Berg
Een van de grootste grafheuvels van Nederland is de Zwarte Berg met een totale doorsnede van ca. 41 meter. De heuvel dateert uit de vroege bronstijd (ca. 1500 voor Christus). Aan de noordoostzijde van de heuvel ligt nog een kleine heuvel. Wellicht is de grafheuvel tevens een soort monument voor zonverering geweest.

Vanaf knooppunt 67 gaan we terug naar de dorpskern, knooppunt 40 bij de kerk. Onderweg passeren we nog de volgende bezienswaardigheden.

18. Voormalige zuivelfabriek 'St. Pancratius' genaamd "'t Stoom"

Het door architect L.P.G. Kooken ontworpen gebouw van de coöperatieve zuivelfabriek aan de Vessemseweg is in 1916 in gebruik genomen en is een eenvoudig en laat voorbeeld van een fabrieksgebouw. De sierelementen zijn ontleend aan de Middeleeuwse kastelenbouw.

19. Muziekkiosk

De kiosk is gebouwd in 1950 in opdracht van Fanfare Wilhelmina, maar is tegenwoordig eigendom van de gemeente. De eiken palen die het dak dragen zijn destijds geschonken door particulieren. In 1994 is de kiosk op initiatief van Stichting 't Loons Heem gerestaureerd.

20. De Hoef 2

Een kleine boerderij uit 1847, gelegen tegenover de muziekkiosk. Het gebouw, lange tijd in gebruik als timmerwerkplaats, kent een met pannen gedekt zadeldak met afhang tussen de puntgevels. In de voorgevel bevindt zich een opgeklampte deur met een gesneden bovenlicht, twee dertigruits vensters en de jaartal ankers 1847. In de rechtergevel zaten eerder twee

achtzijdige vensters met wielvormige roedenverdeling. Bij de laatste verbouwing zijn die echter vervangen door enkele ramen in dezelfde stijl als in de voorgevel.

21. Reformatorische kerk

Deze kerk (Hoofdstraat 68) dateert uit 1822. In het torentje op het zadeldak hangt een klok waarvan uit het randschrift blijkt dat die in 1658 is gegoten door Jacobus de Clerck. Het torentje is in 2007 in zijn geheel verwijderd. Na restauratie is het in 2008 terug geplaatst. De kerk bezit onder meer een tinnen avondmaalschaal met inscriptie.

22. Voormalige boerderij / bierbrouwerij

Aan de Hoofdstraat 59 staat een voormalige boerderij / bierbrouwerij. De topgevel van de uitbouw aan de straatzijde is voorzien van vlechtingen in het metselwerk, duivengaten en ontlastingsbogen boven de keldervensters. De ramen zijn voorzien van kleine witte roedenverdelingen.

23. Nieuwbouw authentiek voormalig Gemeentehuis

Het vroegere gemeentehuis stond op deze plaats van 1886 tot 1968. Toen werd hier toen de Rabobank gerealiseerd. In 1990 werden delen van dit oude Gemeentehuis gebruikt als onderdeel van een monument. Na het sluiten van de Rabobank werd in 2012 het oude Gemeentehuis herbouwd. De onderdelen uit het monument zijn nu weer verwerkt in de nieuwbouw. Daar is nu Tandarts praktijk Hoogeloon gevestigd.

Nu nog terug naar het Valensplein en de wandeling zit erop.

Door de Stichting 't Loons Heem zijn in de loop der jaren nog meer markante punten van Hoogeloon onder de aandacht gebracht.

20. Stenen bunker gelegen langs de ingenieur van Mettropweg.

In de Landschotse Heide is door de Duitsers in het begin van de Tweede Wereldoorlog een oefenbunker gebouwd. Vanuit de bunker kon men observeren of de bommenwerpers hun oefenbommen, die bij het neerkomen fosforsporen achterlieten, op de juiste plaats terecht kwamen. In september 2008 is bij de bunker een info bord geplaatst met daarnaast een originele cementen oefenbom.

21. Gedenksteen Schuilplaats gelegen in de bossen langs de Groenstraat richting Landschotse Heide.

Op deze plaats werden op het einde van de tweede wereldoorlog een aantal Amerikaanse militairen enige tijd verborgen gehouden voor de Duitsers. In hun schuilplaats werden ze met gevaar voor eigen leven verzorgd door bewoners van het Heieind.

22. Natuurvennen De Lantie

Een natuurvennetje in de Landschotse heide. Dit ven ligt vlak bij knooppunt 64. Zie kaart : Knooppunten netwerk Bladel

23. Gedenksteen Wagenbroeken gelegen aan het zandpad ter zijde van de Wagenbroeken.

Op zondag 17 september 1944 werd bij de bevrijding van Nederland een aantal geallieerde vliegtuigen neergehaald door Duits afweergeschut. Een ervan stortte brandend neer in de Wagenbroeken. De vierkoppige Amerikaanse bemanning kwam daarbij om het leven. Op 3 mei 2003 is door Amerikaanse familieleden van hen op die plaats een gedenksteen onthuld.

24. Steen scheiding onderhoud Hoogeloon en Hapert. Deze staat op Landrop in de berm bij huisnummer 4.

Deze hardstenen rechthoekige paal staat op Landrop op de scheiding tussen Hoogeloon en Hapert. De tekst op de paal luidt: 'Scheiding onderhoud Hoogeloon Hapert 1881'.

Printdatum: 28 maart 2016

De dorpspomp op het Valensplein in Hoogeloon.

Dorpspomp.

In 1960 werd begonnen met de uitvoering van de gemeentelijke plannen om van het daar gelegen weiland een dorpsplein te maken. In de loop der jaren probeerde men het een meer passend aanzien te geven, maar men slaagde daarin nauwelijks. In 1985 kreeg het de vorm van een echt plein. Een inmiddels opgericht comité was van mening, dat er ook iets van het dorps eigene in tot uiting moest komen. Na gevraagde suggesties aan eigen inwoners ontstond het idee van een dorpspomp met daarbovenop kabouterkoning Kyrië.

De pomp werd gebouwd door twee Hoogeloonse leerlingen van de Stichting Vakopleiding Bouwbedrijf naar het ontwerp van architect L. de Kok.

De keuze van koning Kyrië is niet zo verwonderlijk, als men bedenkt dat oudere mensen zich nog herinneren hoe vroeger tijdens de lange winteravonden onder de schouw rondom de kachel, verhalen werden verteld over spoken en kabouters.

Kabouters.

Kabouters zijn geesteskinderen van onze verre voorouders, die van nature een grote fantasie en verbeeldingskracht hadden om goede en kwade eigenschappen gestalte te geven. Vooral de eigenschappen van goedheid, gemoedelijkheid en hulpvaardigheid worden aan hen toegeschreven. Het is opvallend, dat in deze verhalen over hun koning Kyrië zelf weinig wordt verteld, maar wel bij herhaling wordt gezegd, dat hij gestorven is.

De Hoogeloonse kabouters woonden vooral op de buurtschap Hoogcasteren om en nabij de Kaboutersberg, vlakbij het Koebos. Deze Kaboutersberg was destijds een opgeworpen grafheuvel van 20 meter doorsnede en 4 meter hoog. Eerder werd het terrein als urnenveld gebruikt. Hij wordt tevens in verband gebracht met de daar in de buurt gelegen Romeinse villa, waar meerdere opgravingen hebben plaats gevonden. Van de kaboutersberg is nauwelijks een spoor over. De heuvel is in de loop van de jaren volledig afgegraven. Na het beekherstel van de Kleine Beerze heeft men in het koebos een reconstructie van de Kaboutersberg gemaakt.

Volksverhalen.

Hier volgt één van de vele oude volksverhalen over kabouters, die bij deze historische begraafplaats hun woonplaats hadden.

Een boer was met paard en kar naar Eindhoven geweest en reed door de hei tussen Zandoers en Hoogcasteren weer op huis aan. Bij de Halfmijl hoorde hij ineens iets achter hem. Hij keek om en zag op de staart van zijn hoogkar een kabouter zitten. Deze zei hem, dat hij tegen zijn vrouw moest zeggen, dat koning Kyrië dood was. Toen de boer was thuisgekomen en hij het paard had uitgespannen, ging hij naar binnen en vertelde dat aan zijn vrouw. Plotseling hoorde hij in de kelder een gerommel. Hij ging vlug kijken, deed de kelderdeur open en zag nog net een klein kaboutermanneke door het keldergat naar buiten glippen. Hij schreide hevig, omdat hij had gehoord, dat koning Kyrië dood was.

Koning Kyrië.

Koning Kyrië, het symbool van goede, oude Loonse eigenschappen, is sinds 1985 weer terug in Hoogeloon. Het kleine manneke, gemaakt door beeldhouder Gubbels, zit boven op de dorpspomp. Hij kijkt over het in 2001 opnieuw verfraaide Valensplein om te zien of in Hoogeloon de oude waarden van goedheid, gemoedelijkheid en hulpvaardigheid in acht worden genomen.

Laten we hopen, dat hij nog lang onder ons mag blijven.....

Eén keer dood gaan is genoeg!!!